

Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret

Til: Ombudsnemndas medlemmer

Fra: Forsvarsombud Roald Linaker

Sak nr.
2022/10-4

Dato
07.09.2022

Referat fra nemndsmøtet 16. juni 2022

1 INNLEDNING

- (1) Ombudsnemnda holdt møte i Oslo 16. juni, med den agenda og det saksgrunnlag som følger vedlagt. Vedleggene er unntatt offentlighet, jf. lov om Stortingets ombudsnemnd for Forsvaret § 14 andre ledd.

2 INNHOLD

2.1 Orientering fra Forsvarsstaben om Forsvarets behandling av varslingsaker

- (2) Ombudsnemnda ble orientert av sjef HR i Forsvarsstaben, på bakgrunn av den senere tids oppmerksomhet om varslingsaker i Forsvaret.
- (3) Sjef HR i Forsvarsstaben informerte Ombudsnemnda om at Forsvarsstabens inntrykk er at saker som er oppstått i løpet av de siste par årene, er håndtert bedre enn eldre saker. For saker som oppstår i dag er det etablert rutiner som skal sikre tidsriktig og materielt riktig sporvalg (behandlingsform) for saksbehandlingen, og det sørges for notoritet (dokumentasjon og sporbarhet) for de valg og beslutninger militære myndigheter treffer i saken. Forsvarsstabens prosedyrebeskrivelse for behandling av varslingsaker i Forsvaret trådte i kraft 15. oktober i fjor.
- (4) Sjef HR i Forsvarsstaben informerte Ombudsnemnda om at Forsvaret har identifisert et behov for og er i gang med å på anmodning forsterke HR-ressursene ute ved avdelingene, både i form av økt arbeidskraft og økt kompetanse.

2.2 Orientering om varslingsordningen i Forsvaret

Dokumentasjon: Presentasjon (vedlagt)

- (5) Ombudsnemnda ble orientert om hvordan Forsvarssjefens internrevisjon (FSJ IR), som betjener Forsvarets sentrale varslingskanal, arbeider med henvendelser og varsler de mottar.
- (6) Internrevisjonen mottar et økende antall varsler. Internrevisjonen ser dette først og fremst som noe positivt, i den forstand at varslingssystemet har begynt å virke i en organisasjon der kulturen historisk sett er preget av taushetsplikt, lojalitetsfølelse, tåleevne og kommandostruktur.

- (7) Internrevisjonen orienterte Ombudsnemnda om at de har umiddelbar tilgang til forsvarssjefen. Internrevisjonen oppdaterer forsvarssjefen både rutinemessig og umiddelbart når det oppstår krevende enkeltsaker.
- (8) Internrevisjonen orienterte Ombudsnemnda om at det er avgjørende for å få til et vellykket varslingsinstitutt at et varsel belyses gjennom kontradiksjon (imøtegåelse) fra omvarselede. I tillegg til at kontradiksjon er viktig i et rettssikkerhetsperspektiv, er det viktig også som ledd i å nå målet for Internrevisjonens virksomhet, som er å bidra til at et kritikkverdig forhold opphører og at avdelingen oppnår et godt arbeidsmiljø igjen. Anonyme varsler er utfordrende i så måte.

2.3 Møte med sjef Tillitsvalgtordningen (TVO) og Vernepliktsrådet

Dokumentasjon: Presentasjon (vedlagt)

- (9) Ombudsnemnda og sjef for TVO samt medlemmer av Vernepliktsrådet orienterte hverandre om planlagt aktivitet og aktuelle saker.
- (10) Ombudsnemnda redegjorde for den internasjonale konferansen for militære ombudsordninger, som nemnda er vertskap for i år fra 2. til 4. oktober i Oslo. Det har vært nemndas intensjon å benytte konferansen til å presentere den norske tillitsvalgtordningen, som et eget punkt på konferansens program. Etter forberedelsesmøtet nemnda hadde med konferansens medvert samt flere deltagerland i mai, er det nå klart at det ikke blir et slikt eget punkt på programmet. Det skyldes hovedsakelig krigen i Ukraina og aktuelle tema i den forbindelse.
- (11) Selv om TVO ikke får et eget punkt på agendaen, ønsker Ombudsnemnda å invitere TVO til å delta på konferansen, i en rolle og utstrekning nemnda ber om å få komme tilbake til.
- (12) Når det gjelder aktuelle saker, har både TVO og Ombudsnemnda gjennom de siste par årene rapportert om mangelfull personellrelatert EBA (eiendom, bygg og anlegg) i Forsvaret. For å få til god synergi der det er mulig, vil nemnda, som omtalt i årsmeldingen for 2020, konferere med TVO når det gjelder aktuelle baser og leire å besøke.
- (13) Både Ombudsnemnda og TVO har engasjert seg i å følge opp signaler fra soldater og tillitsvalgte om at undervisningen innen juss, etikk og militærmakt oppleves som mangelfull. Nemnda og TVO ønsker å arbeide videre med problemstillingen, sammen, bl.a. sett hen til innstillingen fra Stortinget om Dok. 5 for 2021. Nemnda mener at et naturlig første steg er å kartlegge soldatenes opplevelse av undervisningstilbudet og egen ferdighet og prinsippforståelse innen disse fagene, med utgangspunkt i landsstyremøtet på Sessvollmoen 6.–7. april i år og de tillitsvalgtes tilbakemelding til Forsvarskommisjonen der.

***